

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: N. K.
X
zastoupena advokátem Mgr. Ondřejem Trávníčkem
Krapkova 280/7, 779 00 Olomouc

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 9. 2025, čj. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 9. 9. 2025, čj. X, *se ruší* a věc se *vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná *je povinna* zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v celkové výši 10 140 Kč do 30 (třiceti) dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího advokáta Mgr. Ondřeje Trávníčka.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaná podle žalobkyně chybně vypočítala výši jejího starobního důchodu. V námitkách proti rozhodnutí vydanému na I. stupni předložila svůj vlastní výpočet opřený o určitý výklad mezinárodní smlouvy mezi České a Ukrajinou, která na věc dopadá. Žalovaná však na tuto její argumentaci konkrétně nezareagovala, ač to podle soudu bylo třeba. Proto soud

její rozhodnutí zrušil, aby jí dal nyní příležitost k nápravě a možnost na námitku žalobkyně věcně a přezkoumatelně zareagovat. To se ani v novém řízení žalované nepovedlo. Proto soud musel její rozhodnutí opět zrušit.

II. Rozhodnutí žalované a související skutkové okolnosti věci

2. Rozhodnutím ze dne 17. 10. 2024 žalovaná přiznala žalobkyni od 14. 2. 2020 starobní důchod ve výši 3 656 Kč měsíčně. Právně vycházela z § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění a čl. 15 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení (č. 29/2003 Sb. m. s.; „Smlouva“).
3. Žalobkyně ovšem proti danému rozhodnutí podala námitky. Uváděla v nich vlastní výpočet osobního vyměřovacího základu. Odkazovala na čl. 18 Smlouvy, podle kterého se vyměřovací základ měl stanovit pouze za doby pojištění získané v souladu s českými předpisy. Rozhodným obdobím pro výpočet osobního vyměřovacího základu tak podle žalobkyně mělo být období let 2003 až 2019 (nikoliv 1986 až 2019, jak rozhodné období určila žalovaná). Podle žalobkyně by pak vyměřovací základ měl činit 13 680 Kč a důchod by se měl zvýšit na 5 205 Kč.
4. Žalovaná rozhodnutím ze dne 11. 12. 2024, č. j. X („první rozhodnutí žalované“), námitky žalobkyně zamítla. Uvedla, že žalobkyni vznikl nárok na důchod podle čl. 14 Smlouvy. Ke vzniku nároku totiž bylo třeba přihlédnout k dobám pojištění získaným podle ukrajinských právních předpisů. Žalobkyně pak získala celkovou dobu pojištění 30 let a 59 dnů (11 009 dnů), z toho 5 937 dnů v českém důchodovém pojištění (celkově 16 roků a 97 dnů) a 5 072 dnů v ukrajinském důchodovém pojištění.
5. Žalovaná proto následně postupovala podle čl. 15 Smlouvy. Vypočítala nejprve teoretickou výši důchodu, na kterou by žalobkyně měla nárok, kdyby všechny doby pojištění získala pouze v České republice.
6. Základní výměru pro rok 2020 stanovila podle nařízení vlády č. 260/2019 Sb. na 3 490 Kč měsíčně. Procentní výměru vypočítala podle § 33 odst. 2 a § 34 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění jako 45 % výpočtového základu *za 30 celých roků pojištění* ($30 \times 1,5 \%$). Osobní vyměřovací základ žalobkyně žalovaná stanovila jako měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů *za rozhodné období let 1986 až 2019*. Tento základ činí 7 301 Kč. Při redukci podle § 15 zákona o důchodovém pojištění se osobní vyměřovací základ do první redukční hranice 15 328 Kč počítá v plné výši, takže výpočtový základ činil právě oněch 7 301 Kč. Procentní výměra teoretického důchodu tak činila 3 286 Kč (45 % ze 7 301 Kč).
7. Při zjišťování skutečné výše dílčího důchodu žalovaná postupovala podle článku 15 písm. b) Smlouvy a upravila teoretickou výši důchodu v poměru české doby pojištění k celkové době pojištění. Základní výměra činí 1 883 Kč měsíčně po zaokrouhlení ($3.490 \text{ Kč} \times 5.937/11.009$) a procentní výměra činí 1 773 Kč měsíčně po zaokrouhlení ($3.286 \text{ Kč} \times 5.937/11.009$). Celková výše starobního důchodu tak opravdu podle žalované dosahovala částky 3 656 Kč měsíčně.
8. K podstatě námitek žalobkyně jen sdělila, že výpočet výše jejího českého důchodu byl správný a v souladu s příslušnými právními předpisy, jak vyplývá z výše uvedeného popisu výpočtu.
9. Žalobkyně podala proti prvnímu rozhodnutí žalované žalobu, ve které tvrdila, že žalovaná nesprávně použila čl. 15 Smlouvy. Zdůraznila čl. 7 odst. 1 správního ujednání k provádění

Smlouvy (č. 96/2003 Sb. m. s.; „správní ujednání“), podle kterého při provádění čl. 18 Smlouvy *nepřiblíží instituce smluvní strany k výdělkům získaným v době, kdy osoba podléhala právním předpisům druhé smluvní strany, a uvedená doba se pro stanovení průměrného výděлку nebo vyměřovacího základu vylučuje*. Ustanovení čl. 18 Smlouvy stanoví, že pro výpočet důchodu instituce každé ze smluvních stran stanoví průměrný výdělek nebo vyměřovací základ *pouze za doby pojištění získané v souladu s jejími právními předpisy*. Žalovaná však tato pravidla ignorovala.

10. Krajský soud žalobě vyhověl rozsudkem ze dne 26. 6. 2025, čj. 41 Ad 5/2025-17 („první rozsudek krajského soudu“) a zrušil první rozhodnutí žalovaného. Shledal rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným, protože žalovaná nijak nezareagovala na důležitou námitku žalobkyně, opřenou o čl. 18 Smlouvy. V jejím světle žalobkyně provedla vlastní výpočty, ve kterých uváděla, že by rozhodným obdobím mělo být období od roku 2003 do roku 2019. Poukazovala tedy na to, že by se jí nemělo započítávat celých více než 30 let pojištění včetně ukrajinských dob pojištění. Podle čl. 18 by podle ní mělo hrát roli jen české pojištění. Pokud by tomu tak bylo, tak by podle jejího výpočtu byl osobní vyměřovací základ vyšší.
11. Žalovaná však ve svém prvním rozhodnutí tyto námitky nezohlednila a při určování procentní výměry a výpočtu osobního vyměřovacího základu *pracovala s celými 30 lety pojištění, resp. rozhodným obdobím od roku 1986 do roku 2019*. Proto zde opravdu vzniká otázka, zda tento postup odpovídá pravidlu v čl. 18 Smlouvy, podle kterého se *stanoví vyměřovací základ pouze za doby pojištění získané v souladu s právními předpisy instituce provádějící daný výpočet důchodu*, zde tedy pouze za české doby pojištění.
12. Soud uznával, že text čl. 18 Smlouvy neobjasňuje svůj vztah k dalším ustanovením Smlouvy a zejména čl. 15. Vytkl však žalované, že žalobkyni neosvětlil, jaký je mezi těmito ustanoveními vztah. Na jedné straně totiž (a) čl. 15 v písm. a) říká, že se má důchod vypočítat v takové výši důchodu, *jako by všechny doby pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány podle právních předpisů strany provádějící daný výpočet výše důchodu*, a na druhé straně (b) čl. 18 říká, že se při výpočtu vyměřovacích základů *mají brát v potaz pouze doby pojištění získané v souladu s právními předpisy instituce smluvní strany provádějící daný výpočet důchodu*. Žalovaná na námitky žalobkyně jen nekonkrétně odpověděla, že je vše vypočítané správně. Proč ale nepoužila čl. 18 Smlouvy a zohlednila i ukrajinské doby pojištění, resp. kde případně žalobkyně ve svém výpočtu udělala chybu, již žalovaná žalobkyni adresně nevysvětlila.
13. Po vrácení věci žalovaná znovu rozhodla rozhodnutím ze dne 9. 9. 2025, čj. X („druhé rozhodnutí žalované“), kterým i tentokrát námitky žalobkyně zamítla a vypočetla důchod stejně. K námitkám žalobkyně uvedla, že z osobního listu důchodového pojištění, jenž tvoří nedílnou součást napadeného rozhodnutí, jednoznačně vyplývá, že v jejím případě byla doba od 1. 1. 1986 do 26. 8. 1989 potvrzená ukrajinským nositelem pojištění v rozsahu 1 334 dnů vyloučena. Nebylo tak přihlédnuto k výdělkům získaným v době, kdy žalobkyně podléhala právním předpisům Ukrajiny, tj. zcela v souladu s čl. 18 Smlouvy a čl. 7 odst. 1 správního ujednání.
14. Doba, kterou nepotvrdil ukrajinský nositel pojištění, a nebylo ji možné ani hodnotit podle českých právních předpisů, tj. doba od 27. 8. 1989 do 12. 11. 2003, nebyla z rozhodného období vyloučena, neboť nespadá do taxativního okruhu dob pojištění, které lze podle § 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vyloučit. Smlouva takto stanovený okruh

vyločených dob nerozšířila. Z uvedeného důvodu byl stanoven osobní vyměřovací základ ve výši 7 301 Kč, ve stejné výši byl stanoven i výpočtový základ, který byl následně použit pro stanovení výše důchodu.

15. Články 7 odst. 2 Smlouvy správního ujednání, na něž žalobkyně ve svých námitkách odkazuje, na její případ nedopadá, neboť není známo, že by byla vyslaná zaměstnavatelem k výkonu práce na území druhé smluvní strany, doby pojištění nezískala pouze podle právních předpisů druhé smluvní strany a ke dni vstupu Smlouvy v platnost rovněž nezískala žádné doby pojištění podle českých právních předpisů (čl. 39 odst. 4 Smlouvy). Žalobkyně ve svém výpočtu pochybila při výpočtu výše osobního vyměřovacího základu a délky rozhodného období, do něž nezahrnula vyloučenou dobu v rozsahu 1 334 dnů v souladu s čl. 14, 15 a 18 Smlouvy ve spojení s čl. 7 odst. 1 správního ujednání a § 16 a 18 zákona o důchodovém pojištění.

III. Žaloba a vyjádření žalované

16. **Žalobkyně** namítá, že odůvodnění druhého rozhodnutí žalované je formalistické, pokud uvádí, že doba od 27. 8. 1989 do 12. 11. 2003 nebyla z rozhodného období vyloučena, neboť nespadá do taxativního okruhu dob pojištění, které lze podle § 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vyloučit, přičemž Smlouva podle žalované takto stanovený okruh vyloučených dob nijak nerozšířila. Žalovaná však podle žalobkyně neprovedla žádný materiální výklad ani nezdůvodnila, proč tuto dobu nelze vyloučit.
17. Žalobkyně pak znovu argumentuje odkazem na čl. 7 odst. 1 správního ujednání a čl. 18 Smlouvy, podle kterých měla žalovaná uvedenou dobu vyloučit a měla pracovat jen s dobami pojištění získanými v souladu s českými právními předpisy. Žalovaná podle žalobkyně nerespektovala závazný právní názor plynoucí z prvního rozsudku krajského soudu.
18. **Žalovaná** zopakovala nosné důvody svého rozhodnutí.

IV. Posouzení věci

19. Žaloba je opět *důvodná*.
20. Pokud jde o obecná právní východiska, tak si soud pro stručnost dovoluje odkázat na body 17 až 21 prvního rozsudku krajského soudu. Důvodem pro zrušení druhého rozhodnutí žalované je skutečnost, že žalovaná nesplnila závazný pokyn plynoucí z prvního rozsudku krajského soudu, jak žalobkyně správně namítá.
21. Soud nejprve vyzýval žalovanou, ať vysvětlí vztah mezi čl. 15 a čl. 18 Smlouvy. Na jedné straně totiž (a) čl. 15 v písm. a) říká, že se má důchod vypočítat v takové výši důchodu, *jako by všechny doby pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány podle právních předpisů strany provádějící daný výpočet výše důchodu*, a na druhé straně (b) čl. 18 říká, že se při výpočtu vyměřovacích základů *mají brát v potaz pouze doby pojištění získané v souladu s právními předpisy instituce smluvní strany provádějící daný výpočet důchodu*. Vysvětlení vztahu těchto dvou ustanovení žalovaná ovšem ve svém druhém rozhodnutí zcela pominula. Již v tomto aspektu tedy lze shledat porušení § 78 odst. 5 soudního řádu správního, podle kterého závazný právní názor žalovanou zavazuje. Jak

přitom soud ve svém prvním rozsudku vysvětloval, odtud plyne „kolize“ pravidel, o které žalovaná a žalobkyně vedou spor.

22. Prakticky jedinou reakcí žalované na otázky, jejichž vysvětlení soud žalované uložil, byl odkaz na § 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Obsah tohoto dlouhého ustanovení lze shrnout tak, že vymezuje, co se pro účely výpočtu osobního vyměřovacího základu považuje za vyloučené doby. Jde o taxativně (vyčerpávajícím způsobem) uvedené časové úseky, které se (zejména pokud se nekryjí s dobou pojištění s příjmy) odečítají z počtu kalendářních dnů rozhodného období při výpočtu průměru podle § 16 odst. 1. Smyslem je, aby průměrný vyměřovací základ nebyl uměle snižován dobami, ve kterých pojištěnec typicky nemá standardní výdělek nebo je v zákonem chráněné situaci (např. dočasná pracovní neschopnost, karanténa, některé doby péče, pobírání invalidního či starobního důchodu, studium apod.). Účelem tohoto ustanovení je spravedlivější stanovení výše důchodu bez „trestu“ za tyto doby.
23. Žalovaná však opomíjí, že jde o obecnou *vnitrostátní* konstrukci pro výpočet osobního vyměřovacího základu. Na případ žalobkyně však dopadá *mezinárodněprávní* úprava ve Smlouvě, na níž navazuje správní ujednání. A pokud žalovaná tvrdí, že Smlouva okruh vyloučených dob podle § 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění nerozšiřuje, tak je to v určitém „napětí“ s tím, že podle čl. 18 Smlouvy a čl. 7 odst. 1 správního jednání se doba získaná podle předpisů druhé smluvní strany vylučuje. To plyne z dvoustranné mezinárodní smlouvy. A jak říká čl. 27 Vídeňské úmluvy o smluvním právu, smluvní strana se nemůže dovolávat ustanovení svého vnitrostátního práva jako důvodu pro neplnění smlouvy.
24. Žalobkyně pak podle všeho nerozumí tomu, že žalovaná stále pracuje s celkovou dobou pojištění 30 let a 59 dnů (11 009 dnů), z toho 5 937 dnů v českém důchodovém pojištění (celkově 16 roků a 97 dnů) a 5 072 dnů v ukrajinském důchodovém pojištění. Obzvláště pokud nyní žalovaná také zdůrazňuje, že jí ukrajinský nositel pojištění dobu od 27. 8. 1989 do 12. 11. 2003 nepotvrdil, a proto jí nemohla vyloučit (potvrdil dobu od 1. 1. 1986 do 26. 8. 1989, tj. 1 334 dnů, které žalovaná vyloučila). To vše je třeba zahrnout do přehledného právního kontextu, ve kterém žalovaná jasně a adresně vysvětlí žalobkyni, proč se podle jejího názoru plete.
25. Žalovaná místo toho v tomto směru odkazuje na čl. 7 odst. 2 správního ujednání, o který se žalobkyně měla mylně opírat. Je ale otázkou, zda tomu tak opravdu bylo. Žalobkyně v námitkách bez bližšího upřesnění předpisu odkazuje na „článek 7 [2]“, přitom na tuto zmínku hned navazuje argumentem, že rozhodným mělo být období let 2003-2019. Podle obsahu tedy mířila na čl. 7 odst. 1 správního ujednání a v citaci se (možná i kvůli tehdejší absenci právního zastoupení) minula. To se poté vyjasnilo v žalobě, a proto po zrušení prvního rozhodnutí žalované bylo jasné, že tu o čl. 7 odst. 2 správního ujednání vůbec nejde. Poté žalovaná žalobkyni vyčítá nezahrnutí oněch vyloučených 1 334 dnů do jejího výpočtu, což doplňuje blíže věcně nicneříkajícími odkazy na různá ustanovení Smlouvy a zákona o důchodovém pojištění. Tím ale stále dostatečně nevysvětluje nevyloučení zbylého období od 27. 8. 1989 do 12. 11. 2003.
26. Soud nepochybuje o odborných znalostech žalované. Znakem odbornosti však je i dovednost své znalosti přehledně, srozumitelně a jasně podat tomu, jehož znalosti i odbornost jsou nižší. Zejména pokud odborník rozhoduje o jeho právech a povinnostech. Právo sociálního zabezpečení je složitým oborem. Mezinárodní právo sociálního zabezpečení, kde adresátem rozhodnutí mohou být cizinci, je ještě složitější. Proto by si

žalovaná měla dát záležet, aby podoba jejího rozhodnutí bylo co nejpřístupnější a důvody rozhodnutí co nejpřehlednější a nejsrozumitelnější. I to je součástí práva na řádné odůvodnění rozhodnutí orgánu veřejné moci ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Tento cíl podle soudu žalovaná při svém rozhodování v této věci nesplnila. Soud si v té souvislosti dovoluje žalované doporučit, aby se pokusila inspirovat např. v příručce o srozumitelném psaní úředních textů, kterou sepsali v Kanceláři veřejného ochránce práv (<https://www.ochrance.cz/srozumitelne/>).

27. Hlavním cílem pro žalovanou v dalším řízení tedy je, aby již splnila pokyny z prvního rozsudku krajského soudu – vysvětlit vztah mezi čl. 15 a čl. 18 Smlouvy a stejně tak žalobkyni na základě konkrétních právních pravidel ozřejmit, proč jí nevyloučila na základě čl. 18 Smlouvy a čl. 7 odst. 1 správního ujednání i období od 27. 8. 1989 do 12. 11. 2003. Věcně, jasně, přehledně a srozumitelně.

V. Závěr a náklady řízení

28. Soud tedy zrušil rozhodnutí žalované pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a věc jí vrátil k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 soudního řádu správního]. Žalovanou v dalším řízení váže závazný právní názor soudu (§ 78 odst. 5 soudního řádu správního).
29. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 soudního řádu správního. Úspěšné žalobkyni vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 10 140 Kč k rukám jejího zástupce.
30. Zástupce žalobkyně učinil dva úkony právní služby: (1) převzetí a příprava zastoupení s (2) podáním žaloby [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu]. Od účinnosti vyhlášky č. 258/2024 Sb. se v advokátním tarifu již nesnižuje sazba odměny pro sociální věci. Podle nynějšího znění § 9 odst. 5 advokátního tarifu se totiž za tarifní hodnotu ve věcech žalob, kasačních stížností a dalších právních věcí projednávaných podle soudního řádu správního považuje částka 88 000 Kč. Podle § 7 odst. 5 advokátního tarifu pak sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby z tarifní hodnoty přes 10 000 Kč do 200 000 Kč činí 1 500 Kč a 40 Kč za každých započatých 1 000 Kč, o které hodnota převyšuje 10 000 Kč. Za jeden úkon právní služby ve správním soudnictví tak náleží nově 4 620 Kč. Režijní paušál pak podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu nyní činí 450 Kč. V tomto případě za dva úkony právní služby tedy jde o 10 140 Kč. Zástupce žalobkyně nedoložil, že by byl plátcem DPH, proto soud již částku odměny nezvyšoval.
31. Celková částka odměny zástupce žalobce tak dělá 10 140 Kč. Žalovaná má povinnost ji k rukám zástupce žalobce uhradit do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno, 9. února 2026

Martin Kopa, v. r.
samosoudce